

SELLE KAAPILDI KOHTA
LEIATE LOOKESE
13. LEHEKÜLJELT!

NR. 5 1970

TÄHEKE

Fr. R. Kreu
nim. ENSV Riik
Raamatuk

9. MAI – VÕID

Võidulipp

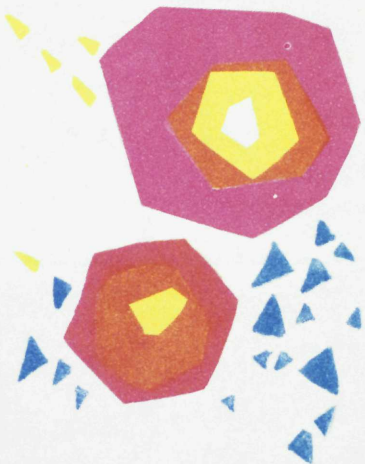
LAHINGUD KÄISID SAKSAMAA PEALINNAS BERLIINIS. SEAL OLI FAŠISTIDE VALITSUSE ASUPAIK — RIIGIPÄEVAHOONE. NÕUKOGUDE SÕJAMEESTELE ANTI KÄSK: «VALLUTADA RIIGIPÄEVAHOONE JA SELLE KATUSELE PANNA LEHVIMA PUNANE LIPP!»

ÕHTUPOOLIKUL ALUSTATI RÜNNAKUT. SUURTÜKKIDEST TULISTATI RIIGIPÄEVAHOONET JA SELLE SISSEPÄÄSE KAITSVAID TANKE. «HURRAA!» MÜRISIS ÜLE VÄLJAKU VÕITLEJATE HÜÜD. HOOLIMATA VIHISEVAIST LEEKKUULIDEST, TORMATI LÄBI PURUSTATUD USTE RIIGIPÄEVAHOONESSE. SELLE OLID SAKSLASED KA SEEST TÕELISEKS KINDLUSEKS MUUTNUD. NAD TULISTASID MEIE SÕJAMEHI IGAST TOAST JA KORIDORIST NING VÕITLESID IGA TREPI PÄRAST. KUID AUTOMAADIVLANGUTE JA GRANAADIPLAHVATUSTEGA AETI VAENLASED VÄLJA ESIMESELT, SIIS TEISELT KORRUSELT. NII TEHTI LIPULE TEED.

LIPUKANDJATEKS OLID SEERSANDID MIHHAIL JEGOROV JA MELITON KANTARIA. NAD RONISID MÕÖDA PURUSTATUD TREPI IKKA KÕRGEMALE. SIIS EI SAANUD ENAM EDASI. TREPP OLI TÄIELIKULT PURUSTATUD. MELITON KANTARIA JOOKSIS ALLA. TA LEIDIS PUUREDELI. KUULID VIHISESID KÕRVA ÄÄREST MÕÖDA, PLAKSATASID VASTU KIVISEINA. LIPUKANDJAD RONISID MÕÖDA REDELIT TREPI KATKISEST KOHAST ÜLE. VIIMAKS JÕUTI KATUSELE. JA SELLE KUPLIL LÕI VARSTI LEHVIMA PUNANE VÕIDULIPP.

Osa P. LOGINOVI ja V. PAMFILOVI maalist «Võidulipp».

UPÜHA!

NELI AASTAT KESTIS SUUR ISAMAASÕDA. SEE OLI VÄGA RASKE AEG. FAŠISTLIK SAKSAMAA TAHTIS HÄVITADA MEIE KODUMAAD. KUID NÕUKOGUDE RAHYAS JA TEMA PUNA-ARMEE PURUSTASID VAENLASE VÄED. SUUREST VÕIDUST ON NÜÜD MÕÖDUNUD 25 AASTAT. MEIE SÕJAMEESTE VAPRUS JA KANGELASTEOD EI UNUNE KUNAGI.

Kümme tanki

MEREJALAVÄELANE ILJA KAPLUNOV LASKIS TANKITÖRJEPUSSIST KOLM VAENLASE TANKI PÖLEMA. SIIS SAID PADRUNID OTSA. KUID ROOMIKUTE LÕGISEDES JA ÄGEDALT KAHURITEST TULISTADES LIGINESID JÄLLE TANKID, MILLE KÜLGEDEL OLID MUSTAD RISTID. VAPPER VÕITLEJA HEITIS PÜSSI KÕRVALE JA HAKKAS SOOMUSMASINATELE VASTU ROOMAMA. TA VARJUS LUMISTE KÜNGASTE VAHELE JAVISKAS TANKITÖRJEGRANAADI.

ÜKS TANKIDEST LÕI PÖLEMA. ILJA KAPLUNOV ROOMAS EDASI. VALINUD PARAJA HETKE, KARGAS TA PÜSTI, VÕTTIS HOOGU JA HEITIS TEISE GRANAADI. JÄLLE SÜTTIS ÜKS TANKIDEST... LAHING TANKIDEGA LÕPPES MEIE SÕJAMEESTE VÕIDUGA. KOMMUNISTLIK NOOR ILJA KAPLUNOV OLİ ÜKSINDA HÄVITANUD KÜMMET FAŠISTIDE TANKI. NII SAI TEMAST NÕUKOGUDE LIIDU KANGELANE.

Kuues granaat

EESTI LASKURKORPUSE SÕJAMEHED PIDASID LAHINGUID VELIKIJE LUKI LÄHISTEL.

... KORD ÖHTU EEL RÜNDASID SAKSA AUTOMAATURID KAEVIKUT, KUS ASUS KUULIPILDUJARÜHM. FAŠISTE OLİ PALJU JA NAD TULID VIIETANKI TOETUSEL. RÜHMAKOMANDÖR ALBERT KARISTE ÜTLES OMA MEESTELE: «SIIT MEIE EI TAGANE SAMMUGI!» JA NÕUKOGUDE SÕJAMEHED EI TAGANENUD. KOLM VAENLASE TANKI LASTI PÖLEMA. FAŠISTID EI SAANUD KAEVIKUT VALLUTADA EGA EDASI TUNGIDA.

KUI HÄMARDUS, ROOMASID SAKSLASED PÄRIS KAEVIKU LÄHEDALE. ÜKS VAENLASTEST HEITIS KAEVIKUS-

SE GRANAADI. ENNE KUI GRANAAT JÕUDIS LÕHKEDA, HAARAS ALBERT KARISTE SELLE JA VISKAS TAGASI. KÄIS PRAHVATUS. KOSTIS SAKSLASTE KISA. HETK HILJEM VIHISES TEINE GRANAAT LÄBI ÖHU. SELLE PÜÜDIS KOMANDÖR KINNI LENNULT JA HEITIS SAKSLASTE POOLE TAGASI. SIIS TULI KOLMAS, NELJAS, VIIES GRANAAT. KA NEED VISKAS ALBERT KARISTE SAKSLASTE HULKA. KUID KUUES GRANAAT LENDAS VASTU KOMANDÖRI RINDA, VEERES SEALT KAEVIKU PÕHJA JA LÕHKES...

NOOREMLEITNANT ALBERT KARISTE PARANES HAAYADEST. VAPRUSE EEST AUTASUSTATI TEDA LENINI ORDENIGA.

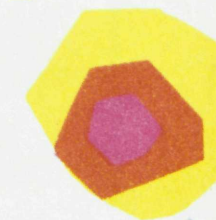
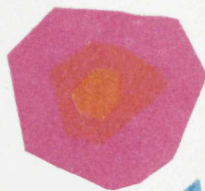
Lendurite kangelaslikkus

SEE JUHTUS SUURE ISAMAASÕJA VIIENDAL PÄEVAL. MAANTEE LÄHEDALE VÄLJALE OLID KOGUNENUD FAŠISTIDE TANKID, BENSIINIVEOAUTOD JA YEOAUTOD SÕDURITEGA. NENDE KOHAL SINAVAS TAEVAS LENDAS PÖLEV POMMITUSLENNUK. SELLE MOOTORIST PAISKUS VÄLJA PAKSU MUSTA SUITSU. TULELEEGID NILPSASID PUNATÄHELISI TIIBU.

SAKSLASED ARVASID, ET LENNUKI MEESKOND HÜPPAB LANGEVARJUDEGA ALLA. KUID EI. PÖLEV LENNUK SÖÖSTIS OTSE VAENLASE TANKIDE JA AUTODE KESKELE. KOSTIS KOHUTAV PLAHVATUS. SUUR HULK FAŠISTIDE SÕJAMASINAIST HÄVIS.

NÕUKOGUDE LENDURID — KAPTEN NIKOLAI GASTELLO JA TEMA KOLM KAASLAST — EI TAHTNUD VAENLASE KÄTTE VANGI LANGEDA. NAD OTSUSTASID VÕIDELDA VIIMSE HETKENI JA JUHTISID OMA LENNUKI VAENLASE KOLONNI PIHTA. NIKOLAI GASTELLO OLİ ÜKS ESIMESI, KELLELE ANTI SUURE ISAMAASÕJA AJAL NÕUKOGUDE LIIDU KANGELASE NIMETUS. TEISI LENNUKI MEESKONNAST AUTASUSTATI ISAMAASÕJA ORDENIGA.

KODUMAAD KAITSTES KORDASID NIKOLAI GASTELLO JA TEMA LENNUKI MEESKONNA KANGELAS-TEGU VEEL MITU NÕUKOGUDE LENDURIT.

Elagu meie sõbrad, pioneerid!

19. MAIL PEAYAD KÕIK PIONEERID SÜNNIPÄEVAPIDU. SEL PÄEVAL 48 AASTAT TAGASI LOODI V. I. LENINI NIMELINE ÜLELIIDULINE PIONEERIORGANISATSIOON.

PIONEER — SEE TÄHENDAB OLLA ALATI USTAV OMA KODUMAALE, OLLA VISA ÕPPIMISES, TÖÖS JA SPORDIS.

PIONEER — SEE TÄHENDAB OLLA ALATI AUS JA USTAV SELTSIMEES, SEISTA JULGELT TÕE EEST, OLLA KÕIGI MAADE PIONEERIDE JA TÖÖLISTE LASTE SÕBER.

PIONEER — SEE TÄHENDAB OLLA KÕIGES JA KÕIKJAL TEISTELE EESKÜJUKS. 48 AASTAT ON MEIE MAA PIONEERID KANDNUD KOLMNURKSET PUNAST KAELARÄTTI, OSAKEST PUNASEST LIPUST, KOMMUNISTIDE JA KOMMUNISTLIKE

NOORTE JA PIONEERIDE ÜHTSUSE SÜMBOLIT. 48 AASTAT ON PIONEERID KÕRVUTI KOMMUNISTIDE JA KOMMUNISTLIKE

NOORTEGA EHITANUD MEIE MAA HELGET TULEVIKKU. TÄNUTÄHEKS SELLE KÕIGE EEST AUSTA-

SUSTATI V. I. LENINI NIMELIST ÜLELIIDULIST PIONEERIORGANISATSIOONI

1962. AASTAL MEIE MAA

KÕRGEIMA AU-

TASU — LENINI

ORDENIGA.

Tallinna 7. Keskkooli V b klassis on kaks tublit oktoobrilaste juhti — Eve Linmägi ja Tiina-Mare Hiob. Nendest kirjutasid toimetusele I b klassi tähelapsed.

Tiina-Mare on tore tüdruk. Tegime temaga koos nukumööblit. Naistepäevaks tegime kingitusi ka koos.

MAI VARES

Tiina-Mare on õpetanud meid lampe tegema. Ta õpetas meile veel salakirju ja teemärke. Tiina-Mare on hea tähekesujuht.

MARI-ANN KOORT

Minule meeldib Evega koondusi pidada. Eve on minu meelest hea tähekesujuht. Sellepärast et tema koondustel saame mängida ja joonistada.

PRIIT EHALA

Eve on hea, sest ta näitab meile huvitavaid diafilme.

VAHUR KANN ja ANTS KOEL

Meie Helina

Tema nimi on Helina Toompalu. Helina aitab meil toredaid oktoobrilaste koondusi läbi viia. Kogu õppeaasta peale tuli üle kolmekümne koonduse.

Mulle meeldisid kõige rohkem mõistatus-tekoondused, joonistusvõistlused ja igasugused võistlusmängud. Koonduste ajal lugesime ka raamatuid. Aga kevadel, kui lumi juba ära sulas ja spordiplats oli kuiv, läksime palli mängima.

Nüüd saan mina pioneeriks. Tahaksin ka oktoobrilaste juhiks hakata. Nii nagu Helina.

ÜLLE KASESTE,

Vastse-Kuuste 8-kl. Kooli õpilane

Saan kaelaräti

PEA SAABUB SEE PÄEV. SIIS MINA KA SAAN KAELARÄTI PUNASE.

JÄRGENEVALE KAELARÄTI HEAKS MA VÕIN MINNA LÄBI TULE, VEE.

LEA HINDREKS,

Maardu Keskkooli oktoobrilaps

Tipp-topp

Pioneerid organiseerisid meile sanitaarringi. Ringi nimeks panime «Tipp-topp». Ringis oleme õppinud mitmesuguseid sanitaartöö teadmisi. Teame, kuidas tuleb verejooksu sulgeda ja kuidas kasutada kraadiklaasi.

Oleme teinud metsas maastikumänge. Ikka sanitaaralaseid. Meie ringi töö on väga huvitav.

LEA ARUYEE,

Kiviõli 1. Keskkooli IIa klassi oktoobrilaps

JUTUAKEN

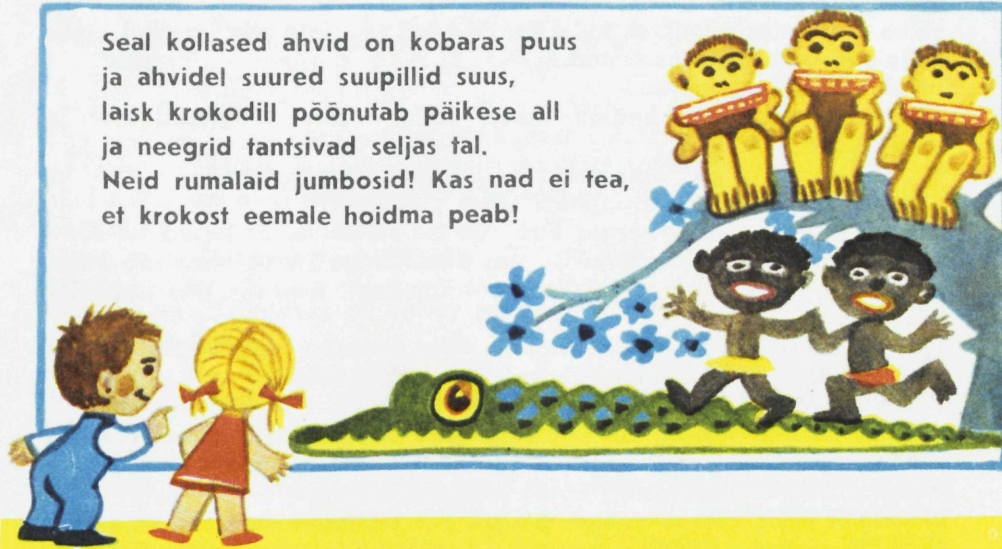
OLIVIA SAAR

Muinasjutt on raamatus,
juttu ema vestab,

mõni jutt on lühike,
mõni kaua kestab.

Mõni jutt on hoopis uus,
mõni tuntud-teatud,
mõni jutt on koguni
akna peale seatud.

Seal kollased ahvid on kobaras puus
ja ahvidel suured suupillid suus,
laisk krokodill pöönutab päikese all
ja neegrid tantsivad seljas tal.
Neid rumalaid jumbosid! Kas nad ei tea,
et krokost eemale hoidma peab!

Ja teinekord akna peal näha võid,
et rattaga kihutab nõgine nõid,
kass, küürus ta kübaral, sõitu teeb,
tee väikestest nõidadest kihab ja keeb.
Eks tiiruta pealegi nii kuidas võid,
sa oled ju üsna sõbralik nõid!

Siis kosmodroom laiub mu silmade ees,
viis laeva ja poisid seal laevade sees.
Start anti! Ma nägin, ma nägin, et
see viimane oli just minu rakett.
Head tervist, me tänav! Head nägemist, Maa!
Kord minagi kosmoselenduriks saan!

Meie poe aknale
maipeoks juttu seati,
vana, endast mõistagi,
juba ammu teati.
Milline on pidujutt —
kes teist arvab ära!
Lapsed, lähme vaatama
veidi aja pärast!

AINO
TIGANE

Väli aitäh

Väravast astus õue postiljon. See lahke naine usaldas küll ajalehti lastele, kellel oli siis tore neid korteritesse välja jagada: igalt poolt saadi aitäh.

Epp ruttas tulijale vastu. Ta andis jalgadele seda rohkem tuld, et Jaak

ja Riho talle järele tormasid. Ka Vaike ilmus jaole, kuigi tal muidu pidi kooliasjadega tegemist olema.

Samas selgus, et ajalehti üldse ei toodud — õigus, täna oli esmaspäev. See-eest leidis paunas õige uhke, triibulise randiga lennupostikiri.

Postiljon uuris ümbrikult aadressi:

«Nimi segaselt kirjutatud... Kas elab korter kolmandas Amanda Laansoo!»

«Elab,» tõendasid lapsed. Kuid nende käed langesid alla, otsekui oleks neile sõrmede pihta nähvatud.

«Noh!» imestas postiljon.

«Tädi Laansoo ei lase kedagi sisse,» rääkis Vaike. Jõnglased Jaak ja Riho lisasid:

«Ja kui ennast näitab, hoia nahk! Karjub hirmsa häälega.»

«Võime kirja tema kasti panna,» arvas postiljon.

«Temal ju pole kasti,» kargas Epp siin ise seletama. Et teised tal sõna suust ei napsaks, kõndis ta kõige ees postiljoniga kaasa, kuna too majja suundus. «Varem rippus tädi Laansool kah kast. Aga siis läks nael alla kõveraks ja...»

Epu jutt katkes, sest postiljon vajutas nüüd Laansoo kellanuppu. Veel ja veel. Et ust ei avatud, pöördus ta uuesti laste poole:

«Olen sunnitud kirja ikkagi teie hoolde jätma.»

Vaevalt oli see öeldud, kui Epu selja taga sammudemüdin kostis. Ringi vaadates ei näinud ta ei poistest ega koguni Vaikest enam varjugi. Nii torkas postiljon kirja nimelt Epule pihku ja lahkus.

Jahmunult püsis tüdruk esialgu paigal. Siis mõtles: «Ma pean kirja kuidagi üle andma.» Kõheldes siirdus ta Laansoo akna alla, seisis tükk aega seal, lõpuks ronis vundamendi veelauale. Süda tagumas, nihutas ta end vähehaaval otse aknaklaasi ette.

Jah, sedasi märkas tädi teda, toast kõlas valjult:

«Mida sa otsid!»

«Saagu mis saab!» käis Epul läbi pea. Ta vadis koridori, katsus tädi ukselinki. Säh sulle, uks polnudki lukus ja avanes küll!

Tüdruk teatas:

«Kiri.»

«Mis!» kisendas tädi, kääntes vasema kõrva lähemale.

«Kiri! Teile on kiri!» Alles kui Epp samuti väga valjusti hüüdis, kuulis tädi teda.

«Ei või olla, et mulle,» lausus ta. Ent kirja vastu võtnud ja seda silmitse nud, löid ta põlved värisema. Ta laskus toolile ja ta põsele valgusid pisarad.

«Pojakeselt. Üle mitme aasta,» sosistas ta. Epule aga karjus endisel häälel:

«Aitäh, kallid lapsed!»

Kui Epp seejärel tagasi õue läks ning seal heameelel kepsles, kogunesid minema pagunud kaaslased ta ümber, nägudel imetlust ja kadedustki. Eks neile kostnud ära, et Epp nõnda valju aitäh sai, millist nad veel keegi polnud saanud.

OKTOOBRI LAPS AMETIMÄRGIGA

Meistermees

„Haara mu lakast kinni,“ ütles võluhobune. Heiki haaras. Hobune kopsas kapjadega ja nad tõusid õhku. Nad lendasid üle mitme maa ning mere. Siis oligi seal uhke loss ja lossi ees kuningas ise külalist vastu võtmas.

«Tere, tere, tere!» ütles kuningas. «Lähme nüüd kohe piigimehi vaatama!»

Piigimeeste ülesandeks oli valvet pidada, kuid nüüd nõjatusid nad eluina lossimüürile.

«Viga ei ole üldse nendes,» kurtis kuningas. «Pealik ei anna neile enam käske. Keerasin ta küll hästi üles, midagi ei aita. Kes tema ära parandab, saab kuningatütre naiseks ja pool kuningriiki kaasavaraks.»

Heiki kummardus pealikut uurima. Nojah. Seda võis arvata. Hammasratas, mis teisi käima pani, oli paigast nihkunud. Heiki võttis taskust kruvikeeraja ja lükkas süüdlase õigesse kohta. Pealik hakkas kohe kätega vehkima ning piigimeestele käske jagama. Piigimehed tõstsid relvad ja asusid oma kohtadele. Nüüd ei oleks vaenlased enam lossi saanud.

«Palun siis tasu,» küsis Heiki.

Kuningas tegi kavala näo.

«Ma unustasin ütlemata, et ka lossi mängukapp vajab parandamist. Selle üks ei tule lahti. Aga kuidas me pulmi peame, kui muusikat ei ole!»

Mängukapp seisis lossi saalis. Heiki nägi kohe, mis uksele viga. See oli ära vajunud. Heiki pistis oma kruvikeeraja ukse alla ja kergitas seda pisut. Uks libises lahti. Pisikesed moosekandid kapiriivulitel tõstsid pasunad suule.

«Kandetool!» hüüdis nüüd kuningas ja plaksutas käsi. Mõni hetk hiljem leidis Heiki end juba kandetoolist. «Kohe saad kuningatütre kätte!» hüüdis kuningas. «Poole kuningriigiga on aega.»

Kandetool kõikus hirmsasti. Heiki püüdis meeleheitlikult paigal püsida, kuid ei suutnud. «Pidage! Ma lähen jalgsi kuningatütre juurde!» karjus ta, kuid oma häält ta ei kuulnud. Selle asemel kuulis ta üht teist häält.

«Tõuse ometi üles, Heiki! Aeg on kooli minna!» kuulis ta ühte väga tuttavat häält, ja siis raputati teda uuesti.

Heiki avas silmad. Seal see siis oli. Ei kuningat ega poolt kuningriiki. Ja kuningatütart ka mitte. Ta hüppas kiiresti voodist, pesi kiiruga silmi, tõmbas kiiruga püksid jalga ja kuue selga.

Aga kruvikeeraja oli küll. Ta tundis seda läbi taskuriide. Ja kuuerinnal oktoobrilaste tähekesse kõrval oli üks uus märk. Ilus ümmargune märk,

Illustreerinud
H. SAMPU

vasar peal. Meistermehe ametimärk. Mis on nende teises klassis teha niisuguse märgi kandjal?

Heiki oli sellele juba mõelnud. Neil olid ilusad toolid, kuid ka ilusatel toolidel annavad vahel seljatõe kruvid järele.

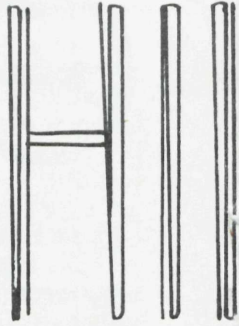
Arvatavasti oli mõnda kruvi vaja pingutada. Päris kindlasti oli vaja tahvililapi jaoks uus konks leida.

«Ruttu, ruttu!» hüüdis ema.

Kooli poole lipates tuli tal midagi veel meelde. Mõni päev tagasi oli nende klassi kapil ukse nupp ära tulnud. Nupp ise oli alles, aga pisikest mutrit, millega see ukse külge kruvitakse, ei leidnud keegi üles.

«Vaata mis, Heiki!» ütles ta endale. «Sa võtad selle nupu koju ja küsid isa käest uue mutika.»

JÜRI RANT

JALAKESED, JALAKESED, TEATE,
KUMMALISELT END TE ÜLAL PEATE!
MIKS KÜLL TEELT TE PÕÖRASITE ÄRA!
ÕELGE RUTTU-RUTTU, MILLEPÄRAST!
JA MIKS MÕÖDA SAMBLAPEHMET PALU
LIPPATE TE AIVA PALJAJALU!
PIDAGE! EI, MITTE SINNA!
MEIL ON
TARVIS KOOLI MINNA!

*

VEEL ÕUEL MUDALAIGUD MAAS,
VEEL VETT ON TÄIS NII PÖLD KUI AAS.
KUID TAEVAS KUIVANUD JU ÄRA.
SEE AINA SÄRAB, SÄRAB, SÄRAB.
SEAL EILE HOOGNE KEVADPIDU KÄIS
JA NÜÜD ON TAEVAS LAULUPILVI TÄIS...

*

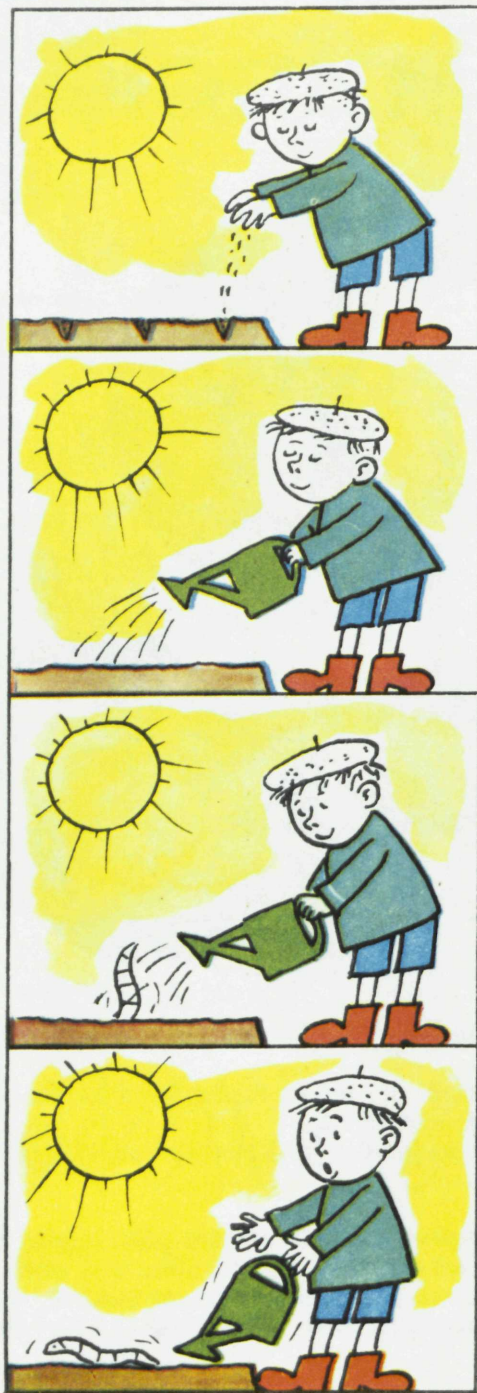
VÖLUTUNA MAHA ISTUN,
KOOLIKOTI AVAN SIIS.

PÄEVIKU SEALT VÄLJA VÖTAN.
PÄEVIKUS ON ÜMAR VIIS.

VAATAN SEDA KAUA-KAUA.
SILMI USKUDA EI VÖI. —

OMA ELU ESIMESE
VIIE TÄNA KOJU TÖIN!

Tõlkinud ANDRES JAAKSOO

LANE

Elas kord Hiiglane. Kõik hiiglased olid hiiglased nagu hiiglased ikka. Suured-suured. Lihtsalt hiiglasuured! Aga tema oli väike. Oli juba kord niisugune.

Ta tuli ja ütles: „Tere, olen Hiiglane.” Aga keegi ei uskunud teda, kõik ainult naersid: „Ha-ha-haa, vaat kus naljavend!”

Ja ta mõtles: „Nähtavasti tuleb tõestada, et ma olen

ikkagi Hiiglane.” Ja ta hakkas tõstma niisuguseid raskusi, mida võib tõsta ainult hiiglane. Ja ta ei nutnud, kui tal valus oli. Ka seda suudavad ainult hiiglased. Ja ta ei ahnitsenud kunagi. Ja ta oli sõbralik, väga heasüdamlik, sest hiiglased on juba kord niisugused.

Ja siis usuti teda, usuti, et ta on Hiiglane. Jah! Ta oli lihtsalt väike Hiiglane!

Tõlkinud IMME VIIDALEPP

Kuidas ma aitasin tädi Ellenil nooremaks saada

JUHAN TRULL

Tädi Ellen istus peegli ees ja silus kortsubesi põskedel.

«Millest sul need kortsubesed?» küsisin mina. «Vanadusest, Peeter, vanadusest. Aga mina nagu kõik teisedki vanad inimesed ei tahaks enam vanemaks minna. Sellepärast ma neid silungi.»

«Aga millest need vanad inimesed veel rohkem vanemaks lähevad?»

«Sellest, et aega ei saa keegi seisma panna. Kuula, kuidas kell laua peal tiksub! Ikka tik-tak ja tik-tak... Aeg aina ruttab.»

Kell tiksub laual tõepoolest päevast päeva. Tädi Ellen puuderdas ennast ja läks poodi. Kui ta tagasi tuli, oli mul tema jaoks üllatus. Jooksin talle vastu ja ütlesin:

«Tädi Ellen! Enam sa vanemaks ei lähe! Jääd niisuguseks, nagu oled!»

«Mis juhtus, Peeter?» imestas tädi Ellen. «Kust sa selle võtsid, et vanadus mu maha jätab?»

Osutasin kellale laual. Kell ei tiksunud enam! «Näed, ma peatasin aja!»

«Sa lõhkusid kella ära!» lõi tädi käsi kokku. «Ega aeg sellest siis seisma jää! Nüüd saame ema käest tõrelda.»

Tädi Elleni nägu muutus veel kortsulisemaks. just nagu oleks ta liialt haput piima või siis kalamaksaõli joonud.

Mul oli temast kahju.

Proovisime kahekesi kella parandada. Kuid kell ei mõelnudki tiksuma hakata.

Mõistsin, et aeg on kõige kavalam võlur, keda tean. Kuidas küll teda kavalusega üle trumbata?

HALLOO, STAAP KUULEB!

ELAR KUUS

kimisaparaadi sisse lülitamata! Teen seda kohe...» Plöks.

«Palun korrake juttu.»

«Kõneleb laulumees Lökät. Lökät-Lökät-Lökät! Lendasin lõunamaalt, kaasas nägus naine Lakat ja hulk uusi laule viisil mirr-kirr-tüüt. Aga kole, et pole paika, kus puhata, ega pulka, kus peal kontserti anda! Kükitan murul külma käes, prrrr...»

«Silmapilk, laulumees Lökät! Meil käib just kibe

Tirrr... Tirrr...
«Traadita telefon heliseb... Halloo, oktoobrilaste staap kuuleb!»

«Lökät-lökät, lakat. Tupu-lupu, vaki-sänk, vaki-sänk. Piki-miki-riki-fiki siu-uu-uu...»

«Imelik, ma ei mõista sõnagi... Ah, vabandage, olen jätnud tõl-

korteriehitus kunstnikele... Eedu ja Maire, kuldnokk ootab! Viige talle valminud pesakast, õige pika pulgaga. Ärge kinnikoputamise automaati ega puu otsa hüppamise masinat maha unustage...»

kuks pilduda.»

«Millega!»

«Kivikilluga, küll tilluga, ent muna võib välja veereda.»

«Teie aadress!»

«Pääsukülas raba taga suure kuuri räästa all paksu palgi küljes üleval.»

«Laulumees Midli, saadan kohe asjatundjad kohale. Seni tervitage minu poolt oma armast abikaasat... Peep ja Riina, võtke pesaparaandusplaaster ning tiibadega auto, sõitke! Uurige üksiti, kes too kiviviskaja vandaal oli, vajutage ta otsmikule must pitser...»

Tirrr... Tirrr...

«Jälle kõlistatakse... Halloo!»

«Siin pääsulind Midli ja ta abikaasa Madli ja naaber Kudli ja tema kallis Kadli. Inetu skandaal: kuni reisisime, on külas kolanud keegi vandaal! Arvanud heaks meie individuaalelamud aukli-

gu rebis Pontu end ketisist lahti, ajab mu poja-kest taga! Tulge appi!»

«Teie asukoht? Õelge täpselt.»

«Täpselt, täpselt... Täpselt pöösa taga! Viljan-dimaal, Viiratsis. Hehee, vahepeal mu väike kavalpea viskas vägeva haagi sisse! Saame ise Pontuga hakkama, pole teid siia pöösa taha tarvis ühti... Ai-ai-ai! Pontu leidis jälje üles, on jälle Pisipüksi kannul ja mina värisen kogu kehast. Appi! Appi!»

«Ardu ja Tuuli, kähku lennukisse — ei, raketti! Kihutage jänkude juurde, pange Pontu kinni...»

Tirrr-tirrr-tirrr-tirrrrrr...

«Veel kell — ja nii äge! Nojaa, kaugekõne Aafrikast, Niiluse kaldalt... Halloo, Euroopa kuuleb... Mis!... Kuid teil on ju oma oktoobrilaste staap!»

«Selle peksin parajasti puruks, prömm-mürts-pauh! Staabi liikmed

pagesid palmi latva.»

«Kes te siis olete!»

«Ninasarvik, üpris jämeda peaga... Ometi seisab mu ees üks elevant ega astu kõrvale, prömm-pauh.»

«Eks astuge ise kõrvale.»

«Mina!! Peaksin kellelegi teed andma!! Aga ma olen ju ninasarvik, üpris jämeda peaga!!... Jalamaid läkita mulle paremaid söimusõnu ja uus suurem sarv nina otsa, et ma elevantist jagu saaksin.»

«Ei, kulla ninasarvik, söimusõnad on meil muuseumi antud. Ja teiste tonksimiseks sarvi meie välja ei saada... Ah ähvardate!... Teate, tore on olnud viisakale rahvale teeneid osutada, kuid teiesugustega asjaajamine võtab kõrvad kumisema... Olen sunnitud toru lihtsalt hargile asetama. Huvasti!»

Klõps.

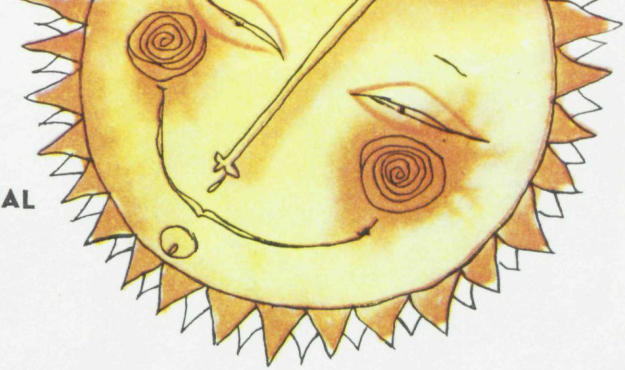
Tirrr... Tirrr...

«Halloo!»

«Kõlistab jätku Pikk-püks. Mul on rõõm teatada, et mu vanim poeg Pisipüks kargab juba väga kenasti.»

«Soovin õnne! Kus poiss ise on?»

«Läks inimeste akna alla, neilegi kargamist õpetama... Oih, prae-

Illustreerinud E. VALTER

Laul linnupojast

LEILI ANDRE

KÜLL ON MINU LINNUPOJAL
PISIKENE JALAKE,
OI-OI-OI-OI, LINNUPOJAL
PISIKENE JALAKE!

KÜLL ON SELLEL JALAKESEL
IMEKENA VARBAKE!
OI-OI-OI-OI, JALAKESEL
IMEKENA VARBAKE!

MINU KALLIL LINNUPOJAL
UDUSULGE PEAKE.
OI-OI-OI-OI, LINNUPOJAL
UDUSULGE PEAKE.

KÜLL ON MINU LINNUPOJAL
SILLER-TRILLER HÄÄLEKE!
OI-OI-OI-OI, LINNUPOJAL
TORE LAULUHÄÄLEKE.

Kingitus

IRA LEMBER

PISIKE LEO
TEGI KRIIMUKS PEO,
KORJAS MURULT VÕILILLI,
EMALE SIIS TÕI LILLI.

LILLED VAASIS ÕIGE PEA
LASKSID LONGU OMA PEAD.
AGA EMA MÖTTES NEED
OLID VÄRSKED KAUA VEEL.

Hüppajad

HELJO MÄND

VULL-VULL VULAB VESI KRAAVIS.
ÜLE KRAAVI EI SAA TAAVI,
HÜPPAB HOPS, KUID JALAD VEES,
VESI KOHE SAAPA SEES.

ÜLE NIRE EI SAA PIRET,
SILL-SILL SILKAB VILKALT NIRE.
HÜPPAB KÖPS, KUID JALAD VEES,
VESI KOHE KINGA SEES.

SIP-SIP SIBAB VIHMATILK.
ÜLE TILGA EI SAA KILK,
HÜPPAB TIPS, KUID JALAD VEES,
TILK TA LÄBIMÄRJAKS TEEB.

INDEKAD KUNSTNIKUD

Päikesekiirtes sätendab roheline meri. Väike purjepaat liugleb kiiresti tasastel lainetel. Paadis on Robin. Ta purjetab Arnhemimaale — ühele suuremale Austraalia poolsaarele.

Läheneb kiviklibuga kaetud rand, millel kasvavad üksikud haralised lehtpuud. Kaugemal paistavad lagedad kollakaspruunid liivakivikünkad. On väga palav ja niiske. Siin Arnhemimaal elunevad pärismaalased. Nad on sundasumise alal, kust valged inimesed ei luba tõmmusid inimesi mujale minna.

Robin leiab pärismaalaste eluaseme küngaste

vahelt. Talle tulevad vastu kaks mustade käharate juustega tõmmut meest. Nad küsivad ärevalt: «Mis õnnetust meile tood!»

«Miks õnnetust!» naeratab Robin.

«Valged inimesed põlgavad meid. Nad ei tule siia. Kui aga tulevad, siis üksnes selleks, et neile hakkas meeldima meie elupaik ja nad võtavad selle endale. Ja meid kihutatakse jälle minema, kaugematele kõrbemaadele, kus ei ole joogivett, ei kasva puid ega söögitaime, ei ole ka jahiloomi.»

Nii kõnelevad mehed.

«Tulin, et teie joonistusi näha,» lausub Robin. Austraalia pärismaalased segavad liivakivipulbrist ja taimemahladest värve ning joonistavad puukoorele või kaljudele peeni mustreid, loomi, linde, kalasid. Mehed näitavad oma joonistamiskunsti Robinile ja Robin küsib: «Kes teid on õpetanud!»

«Ei keegi muu, kui isa õpetab oma pojale ja see jälle oma pojale,» räägivad mehed. «Meie rahva hulgas on palju neid, kes ilusasti joonistavad. Meie rahvas ei ole andetu, nagu arvavad Austraalia valged peremehed.»

Leht ja tema rakk

«Tähekese» esikaanel on pärnaleht. Selle kõrval ja ümber on aga ime-lik joonistus, millele ei oska nimegi anda. Oleks nagu tänavate rägastiku ja väljakutega linnaplaan. Kuid ei. Niisugusena näeme mikroskoobi- ga suurendatult lehe õige väikest osakest — raku.

Taimed nagu kõik elusolendid koosnevad rakkudest. Raku sisemus on täidetud sitke elusainega. Selles asuv tihedam elusaine kogum on rakutuum. Kui ei oleks tuuma, ei saaks rakk hingata, toituda ega paljuneda. Rakk on väljastpoolt kaetud õhukese tugeva kestaga.

Valguse käes muutub osa lehe raku elusainest rohelisteks teradeks — klorofülliks. Seetõttu ongi lehed rohelised. Klorofüll saab õhust süsihappegaasi ja lehes asuvate kanalite kaudu vett. Süsihappegaasist ja veest valmistavad klorofüllid taimele toitu — suhkrut, tärklisi, valke, vitamiine. Rakus segatakse toit niisuguseks aineks, mida taim tarvitab oma juurte, tüve, okste ja lehtede ehitusmaterjaliks. Nii on lehe rakk nagu tilluke toiduainete ja ehitusmaterjali vabrik.

Roheliste taimedeta ei oleks maa- keral elu. Inimesed ja loomad söövad taimi, kuna taimede rakud sisaldavad ka neile vajalikke toitaineid. Ja veel: taimede lehevabriku töö- tamisel tekib hapnik. Hapnik lendub õhku ja seda vajame hingamiseks. Seepärast on väga tähtis metsi hoi- da ja neid järjest juurde rajada. Mitte üksnes ilu pärast, vaid ka õhu rikastamiseks hapnikuga luuakse lin- nades parke, istutatakse tänavate äärde puid ja põõsaid.

SEDA ROHELIST JOONT MÕÖDA LÕIKA VÄLJA KÕRVALOLEV KÄSITÖÖLEHT

Jänkude saunalaul

VIIDA LEPP

PÜSTI PEA JA SIRGE PIHT,
KÄPAS KAPP JA KAENLAS VIHT —
NII ME LÄHME EMMEGA
TÄNA ÖHTUL SAUNA VIHTLEMA.
EMMEGA, EMMEGA
TÄNA ÖHTUL SAUNA VIHTLEMA.

KÜLL ON SAUNAS MÖNUS SOE!
PÜKSTEST KÄHKU VÄLJA POE!
SULISTAME VANNIVEES,
SEEBIVAHUTORDIST HABE EES.
VANNIVEES, VANNIVEES,
SEEBIVAHUTORDIST HABE EES.

LEIL SIIS NAHA KUUMAKS LÕÖB,
EMME VIHA PEHMEKS TEEB.
VIHT KÄIB SIPS JA SAPS JA SOPS —
PUHTAKS SAAB PUNNU JA SABATOPS!
SIPS JA SAPS, SAPS JA SOPS —
PUHTAKS SAAB PUNNU JA SABATOPS.

Alusta sellest, et lõikad väl-
ja tuuliku osad. Edasi liimi
kokku kere. Nüüd kinnita
nööpnõelaga kere külge
tuuliku tiivad. Et nõel välja
ei libiseks, vajuta selle otsa
korgitükike.

Kui sa katuse ka kokku lii-
mid ja tuulikule kinnitad,
ongi tuuleveski valmis.

Joonistanud J. TAMMSAAR

KUHU KADUS PALL?

Pille tuli nuttes meie juurde.

«Mu pall on kadunud,» ütles Pille. «Kes võis mu palli näpata!»

«Ma pole küll tõeline jälituskoer,» ütles selle peale Krässu, «aga mu nina hais-
tab põnevast seiklust! Räägi!»

«Mängisin õues palli. Siis läksin korraks jooma. Kui tagasi tulín, siis... Siis
palli enam ei olnud,» rääkis Pille.

«Ma pole küll tõeline jälituskoer,» ütles selle peale Krässu, «aga ma arvan, et
pall on tõepoolest näpatud. Räägi!»

«Meie majas elab veel kiisuperekond. Kiisuema ja kiisuisa ja kaks väikest kii-
sulast. Siis elab meil veel kanapere viie kanapojaga. Aga teisel korrusel elab
onu Juku. Talle meeldivad igasugused asjad — savivaasid ja tinakannud ja
vanad kolikirstud. Tal on neid seal nii palju, et toas pole ruumi astuda.»

«Ma pole küll tõeline jälituskoer,» ütles selle peale Krässu, «aga ma arvan, et
just temast peamegi alustama. Täiskasvanud armastavad hirmsal kombel laste
mänguasjadega mängida. Ja kui onu Juku veel asju korjab, siis on see ju kind-
lamast kindlam.»

Pille ja Krässu asusid teele. Pille kodu oli linna ääres väikese aia sees. Kui
nad mööda treppi üles astusid ja trepiastmed naksuma hakkasid, ütles Krässu:
«Ma pole küll tõeline jälituskoer, aga kui trepiastmed juba naksuvad, siis on
kindlasti põnevast seiklust oodata.»

Nad koputasid. Keegi ei vastanud.

Nad proovisid ust. See oli lukustamata.

Vasksed potid ja peekrid läikisid tuhmilt. Ja olid natuke tolmused.

«See on sellest,» sosistas Pille, «et onu Juhanil pole isa ega ema, kes tal
koristada aitaks.»

«Ma pole küll tõeline jälituskoer,» sosistas Krässu, «aga ma tean, et just niisu-
gustes hämarates ja tolmus tubades sünnivadki põnevad seiklused.»

Aga mis sees siis oli! Sammud! Või ei tea ka! Vist kääksatas hoopiski uks.

«Ma pole küll tõeline jälituskoer,» sosistas Krässu, «aga ma arvan, et me
peame peitu pugema ja varitsema.»

Nad pugesid vana kolikirstu varju ja jäid ootama.

Illustreerinud H. LARETEI

Esikaanel V. HURDA joonistus
«Leht ja tema rakk».

ELKNÜ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lastejakiri «Täheke» nr. 5 —
1970, XI aastakäik, ilmub üks kord kuus. Toimetuse aadress: Tallinn 1, Estonia pst. 4, tel.
449-70, 475-20. EKP Keskkomitee Kirjastus.

Kolleegium: V. Kotkas, H. Mänd, A. Piirma, H. Pukk (peatoimetaja), H. Raigna, L. Reimann.
Kunstiline toimetaja E. Pikk, vanem tehniline toimetaja V. Hurf, vanemkorrektor E. Orgmets.

Laduda antud 20. III 1970. Trükkida antud 15. IV 1970. Trükitarv 60 000. Paber 90X60/8. Trükipoognaid 2.
Arvestuspoognaid 2,86. MB-03634. Tellimise nr. 428. Trükitoda «Oktoober», Tallinn, Kreutzwaldi t. 24.

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пио-
нерской организации Эстонской ССР «Тäheke»
(«Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один
раз в месяц. 2,86 учётно-издательских листа.
Типография «Oktoober», ЭССР. Tallinn, Креуц-
вальд, 24. Адрес редакции: ЭССР, Tallinn 1,
бульвар Эстония, 4. Цена 15 коп. Зак. 428. Ти-
раж 60 000.

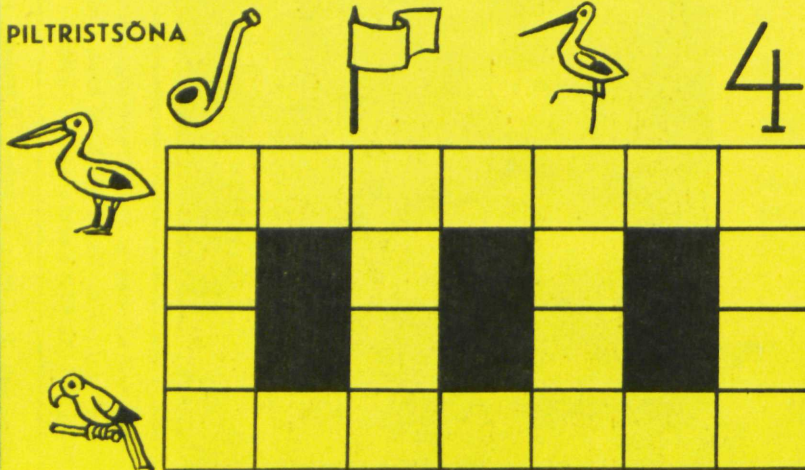

MIS ON TEISEL PILDIL TEISITI!

Joonistanud V. KOTKAS

PILTRISTSONA

MIS MUL EES!

KUI MUL EES ON

K — SIIS MINUS JAHU HOIA SA,
 P — KA VETT VÕID SISSE VALADA,
 R — SU JAHUNÕUSSE AUGU TEEN,
 N — VEES VETTISIN, PEAL KASYAB SEEN.

KUI MUL EES ON

S — MA MÕODAN SINU KÄIDUD RADA,
 R — SUL AITAN ASJU LIIGUTADA,
 T — SIIS OLEN SUUR JA VÕIMAS PUU,
 K — VAID PALJAD HAMBAD, PUUDUB SUU.

LEIA
 IGAÜHELE
 TEMA
 VARI!

